

การใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อการผลิตเห็ดสกุล *Pleurotus* และ *Lentinus*

Using Agricultural Wastes as Substrates for

Pleurotus spp. and *Lentinus* spp. Cultivation

หน้ทนี ศรีจุมปา^{1/} ศีรากานต์ ชัยนการ^{1/}

บทคัดย่อ

ทำการทดลองใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรเพื่อการผลิตเห็ดที่ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย ระหว่างเดือนตุลาคม 2551 – กันยายน 2553 วัสดุที่ใช้ในการทดลองได้แก่ ฟางข้าว เปลือกฝักข้าวโพด ชังข้าวโพด แกลบ นำมาทดลองเพาะเห็ดสกุลนางรมสองชนิด คือ นางรมฮังการี และนางฟ้าภูฐาน โดยมีจี้เลื่อยไม้ยางพาราเป็นกรรมวิธีเปรียบเทียบ พบว่าเส้นใยเชื้อเห็ดทั้งสองชนิดสามารถเจริญเติบโตได้ดีในก้อนวัสดุที่ทำจากฟางข้าวหมัก เปลือกฝักข้าวโพดหมัก ชังข้าวโพดหมัก แต่ไม่สามารถเจริญได้บนก้อนที่ทำจากแกลบ เห็ดนางรมฮังการีที่เพาะจากเปลือกฝักข้าวโพด และชังข้าวโพด ให้ผลผลิตเห็ดไม่แตกต่างทางสถิติกับการใช้จี้เลื่อยไม้ยางพารา แต่ในการเพาะเห็ดนางฟ้าภูฐานพบว่าจี้เลื่อยไม้ยางพาราให้ผลผลิตสูงสุด รองลงมาคือการเพาะจากเปลือกฝักข้าวโพดและชังข้าวโพด แต่ผลผลิตจากฟางข้าวต่ำที่สุดทั้งในเห็ดนางรมฮังการีและนางฟ้าภูฐาน เมื่อนำจี้เลื่อยไม้ยางพารามาผสมกับแกลบที่อัตรา 1:0, 1:1, 2:1 และ 3:1 โดยปริมาตร แล้วนำมาเพาะเห็ดสกุลนางรม เห็ดขอนขาว เห็ดลมป่า พบว่าเส้นใยเห็ดทุกชนิดเจริญได้ดีในวัสดุผสมทุกอัตราส่วน แต่ในแง่ผลผลิตพบว่าเห็ดนางรมฮังการีและเห็ดนางฟ้าภูฐานที่เพาะจากจี้เลื่อยไม้ยางพาราให้ผลผลิตเห็ดสูงสุดในกรรมวิธีที่ใช้จี้เลื่อยไม้ยางพาราผสมกับแกลบที่อัตราส่วน 2:1 และ 3:1 ให้ผลผลิตรองลงมาแต่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งผลที่ได้ก็เป็นไปในทำนองเดียวกันในเห็ดขอนขาวและเห็ดลมป่า แต่ในเห็ดลมป่าพบว่าถ้าใช้จี้เลื่อยไม้ยางพาราผสมกับแกลบที่อัตราส่วน 1:1 ให้ผลผลิตไม่แตกต่างทางสถิติกับการใช้จี้เลื่อยไม้ยางพาราเพียงอย่างเดียว ดังนั้นในการเพาะเห็ดลมป่าสามารถผสมแกลบกับจี้เลื่อยไม้ยางพาราได้ 50% ซึ่งจะทำให้ลดค่าใช้จ่ายในการซื้อจี้เลื่อยไม้ยางพาราลงได้ถึง 50%

^{1/} ศูนย์วิจัยพืชสวนเชียงราย สถาบันวิจัยพืชสวน